

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-2

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Litovel, Masarykova ulice. Keramická plastika koníčka (obr. 67, str. 282).
Litovel, Masarykova Street. Ceramic sculpture of a horse (Fig. 67, Pg. 282).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

BRTNICE (OKR. JIHLAVA)

Zámecký park, parc. č. 243/1. Vrcholný středověk, novověk. Vrcholně středověké opevnění. Záchranný výzkum.

Díky výkopu pro přírodní kabel nízkého napětí bylo možné provést menší archeologický výzkum ve svahu pod hradbou brtnického zámku (obr. 37). Kromě základů vnější hradby a severní bašty byly zdokumentovány také svahové vrstvy s množstvím keramického i osteologického materiálu (VS – NOV). Přilehlá potoční niva se projevila jako zcela archeologicky negativní (Těsnohlídek 2019).

Jakub Těsnohlídek

Literatura

Těsnohlídek, J. 2019: *Brtnice – zámek, kabel NN*. Rkp. nálezové zprávy č. A08/2018. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.

Resumé

Brtnice (okr. Jihlava), castle. Late Middle Ages, Modern Ages. Deposits. Rescue excavation.

Obr. 37. Brtnice. Trasa výkopu pro kabel NN zasáhla hradní svah v blízkosti severní bašty a přilehlé hradby. Vlevo je nejstarší část brtnického zámku (Archiv Archaia Brno z. ú.).

Fig. 37. Brtnice. A trench for cable NN struck castle slope near the northern bastion and the adjacent ramparts of Brtnice castle. On the left is the oldest part of Brtnice Castle. (Archaia Brno z. ú. archives)

BRUMOVICE (OKR. BŘECLAV)

Trať Podílky za cihelnou. Vrcholný a pozdní středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souřadnicovém systému S-JTSK se prostor výstavby nachází v okolí bodu o souřadnici: X=1187679.83; Y=579896.21.

V roce 2018 proběhl v rámci stavební akce „REKO MS Brumovice – Dráhy k VTL RS“, v polní trati Podílky za cihelnou, u severovýchodního okraje intravilánu obce Brumovice, záchranný archeologický výzkum. Na mírném návrší nad potokem Haraska bylo prozkoumáno celkem osm rozměrově výrazných do podloží zahloubených objektů. Vzhledem k technologii stavby a časové tísní nebylo možné prozkoumat objekty plošně, a tak byly jen dokumentovány na profilech výkopů s následným vzorkováním jejich výplně. Tři prostorově výrazné objekty můžeme považovat za zahloubené části (suterény) hospodářských budov. Jeden objekt můžeme interpretovat jako typickou zásobní jámu. U dalších objektů je jejich interpretace jen na základě profilu nejistá.

Ve výplni těchto jam se nacházel nepočetný keramický inventář, který, pokud je to na základě tak malého souboru možné, lze patrně zařadit do 14.–15. století. Ojedinele byly získány i zlomky zvířecích kostí a fragmenty mazanice.

Záchranný výzkum provedený u Brumovic v roce 2018 tak nepochybně doložil existenci vrcholně až pozdně středověkého osídlení v severní části dnešní obce. Vzhledem ke starším nálezům z katastru obce můžeme výsledky záchranného výzkumu po dalším odborném zhodnocení považovat za důležitý příspěvek k poznání vzniku a vývoje této obce.

Marek Lečbych

Resumé

Brumovice (Břeclav District), Podílky za cihelnou. Eight features belonging to the Late Middle Ages were documented during a rescue excavation in 2018.

BŘEST (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Intravilán – hřiště – parc. č. 386/1. Raný středověk (doba hradištní?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000 list 25-31-02, v blízkém okolí bodu vymezeném koordináty 292/207 mm od Z/J s.č.

Při stavební činnosti související s napojením objektu zázemí hřiště na inženýrské sítě byl v liniovém

výkopu dokumentován a ověřován jeden narušený archeologický objekt (zásobní jáma), který ze své výplně poskytl velice skromný soubor keramického materiálu, jenž tuto situaci datuje nejspíše do raného středověku (na jednom z fragmentů se nachází náznak obvodové rýhy/vlnice). Je třeba konstatovat, že se jednalo o jednu z mála stavebních akcí v rámci katastru obce Břest, která byla odborně dozorována. Místo výzkumu se nachází nedaleko centra obce a je možné, že souvisí s původním osídlením lokality z doby, kdy obec jako taková nebyla ještě plně konstituována.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Břest (Kroměříž District), Playground, cadastral parcel nr. 386/1. A linear trench for utility networks installations breached a storage pit with pottery shards dated to the early Middle Ages. It was documented during a rescue excavation.

BŘEZINA (K. Ú. BŘEZINA U KŘTIN, OKR. BRNO-VEŇKOV)

Intravilán, parc. č. 50, 320, 210/4, 210/7-8, 313/16.
Raný novověk. Vesnice. Záchraný výzkum.

Během tříleté akce „Březina průtah“ (2016–2018), při níž proběhla kompletní rekonstrukce vozovky a inženýrských sítí v obci Březina u Křtin, se podařilo podchytit hlavně prostor, který byl od středověku využíván jako hlavní komunikace v původně dvou obcích Proseč a Březina. V části Proseč, kde se od 17. století nacházel hospodářský dvůr zábrdovického kláštera, byla v několika prohlubních s kamennými substrukcemi doložena nejen zaniklá suterénní zástavba zasahující původně zčásti až do ulice (před domy č. p. 194 a 109), ale zejména historická kámenem štetovaná a dlážděná komunikace, která dnes navazuje na současnou cestu z Bukoviny (u domů č. p. 161, 176). Tu bylo možné sledovat až k místu, kde stávala původní budova obecního úřadu (u č. p. 1). V odkrytých výkopech kolem bývalého prosečského dvora sledovány na několika profilech (u č. p. 146, 149) do červena vypálené půdní horizonty, snad související s historickým požárem obce v roce 1901, kdy vyhořela v Březině a Proseči řada domů po zapálení usedlosti č. p. 24 Dominika Kocmana. Část silničních navážek takto zbarvených může ale rovněž souviset s odpady nedaleké vápenky Hlubna Březina, která mohla využívat přepaly a nedopaly z výroby vápna a cihel na silničářské účely. Z pozdně-historických stavebních aktivit lze zmínit novověkou vápennou jámu zachycenou stavbou před pomníkem padlých proti domu č. p. 21. Zajímavým nálezem je rovněž dosud neznámý povrchový výchoz devonských vápenců před domem

č. p. 400, kde byla při výstavbě RD v roce 2008 částečně prozkoumána menší selská vápená pec, snad z přelomu 18. a 19. století (Geislerová, Parma ed. 2013, 222–223). Na další možný výskyt vápenických objektů přímo v dnešní obci (u křižovatky na Křtině), upozornil nález dalšího vápencového zdroje před domem č. p. 66; snad šlo jen o mělké jámové lomy. V současnosti se zdá, že jihozápadní část Březiny je z hlediska stavebního vývoje mladší než úsek od křižovatky po bývalý dvůr Proseč. V úseku mezi bývalou kovárnou, Polákovým hostincem a zbořenou budovou OÚ (dnes č. p. 39 – 25 – 1), se nacházejí pod silnicí pozůstatky návesní stoky, popř. zbytky původního koryta potoka, který byl sveden v roce 1928 do kamenem vyzděné štoly upraveného směru. Historická kanálová štola byla během nové rekonstrukce kanalizace z větší části stržena, přemístěna a nahrazena moderním potrubím.

Petr Kos

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2013: *Výzkumy – Ausgrabungen 2005–2010*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Resumé

Březina (Kat. Březina u Křtin, Bez. Brno-venkov). Innenbereich des Gemeinde. Frühe Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

BŘEZOLUPY (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Zámek Březolupy. Novověk. Zámek. Záchraný výzkum.

V souvislosti s terénními úpravami a předlážděním nádvoří zámku v Březolupě proběhl v roce 2018 sondážní archeologický výzkum. Cílem výzkumu bylo zdokumentovat stratigrafii nadložních vrstev a ověřit hloubku základových konstrukcí nejstarší části zámku (Eliáš 1988). Kromě situací souvisejících se stavbou a fungováním areálu panského sídla byla zachycena taktéž vrstva s nálezy kultury s lineární keramikou (viz *Přehled výzkumů* 60(1)).

V rámci výzkumu byly vytyčeny celkem 3 sondy; první byla umístěna v SV rohu zámeckého nádvoří (obr. 38), další dvě se nacházely v prostoru sklepa. Na nádvoří byla zjištěna poměrně mocná vrstva recentních vyrovnávek terénu, bohatých na zbytky různých sutí. Pod nimi se útržkovitě dochovaly zbytky vrstev novověkého stáří souvisejících s fungováním feudálního sídla v průběhu 17.–19. století.